

דוח מבקר המועצה לשנת 2024

1 אפריל, 2025
מועצה מקומית הר אדר

מבקר המועצה והממונה על תלונות הציבור

ג' בניסן התשפ"ה
01 באפריל, 2025

באמצעות דוא"ל

לכבוד
מר חיים מנדל שקד - ראש המועצה
המועצה המקומית הר אדר
כאן

מכובדי,

הנדון: דוח מבקר המועצה לשנת 2024

הנני מתכבד להגיש לך את דוח מבקר המועצה לשנת 2024 בהתאם להוראת סעיף 66ל (א) לתקנון המועצות המקומיות (יהודה והשומרון), התשמ"א-1981.

ראשית, אבקש להקדים ולציין, כי בתחילת פברואר 2025 התחלתי לכהן בתפקיד מבקר המועצה והממונה על תלונות הציבור.

דוח הביקורת מהווה כלי חיוני לשיפור תהליכי העבודה במועצה ולהבטחת ארגון יעיל ומועיל, תוך קידום טובת הציבור. לאור זאת, המועצה פועלת לחיזוק עבודת הביקורת, במטרה להעמיק את הבדיקות והניתוחים של המערכת הציבורית, כדי שתהיה איתנה וערוכה לספק שירות מיטבי לטווח ארוך וקצר לתושבים והתושבות. חיזוק זה נועד להבטיח שקיפות, מינהל תקין ואמון הציבור במועצה.

בדוח המבקר מושם דגש על יעילות ואפקטיביות התהליכים, סדרי מינהל תקין, שמירה על הוראות החוק ומיצוי זכויות התושבים והתושבות.

בין החודשים פברואר 2025 ואפריל 2025, נערכה ביקורת בגזברות המועצה בנושא גביית ארנונה.

הביקורת בדקה ובחנה היבטים שונים בתחומים עליהם מופקדת המחלקה. ביקורת זו, נעשתה על פי שיקולי הביקורת תוך התייחסות לפעילות מחלקת הגבייה בהיבט גביית הארנונה במועצה.

בדוח הביקורת פורטו ממצאים וניתנו המלצות לתיקון הליקויים. כך ולצורך השלמת ההליך, יש לנקוט בפעולות תיקון ויישום שכן, אפקטיביות הביקורת נמדדת במידת ההפנמה של הגוף המבוקר ביישום המלצותיה, בתיקון הליקויים שנתגלו ובדרכים למניעת הישנותם.

בהתאם להוראות הדין, עם הגשת הדוח לראש המועצה, יועבר העתק מהדוח לוועדה לענייני ביקורת. תוך שלושה חודשים מיום קבלת דוח המבקר, יגיש ראש המועצה לוועדה לענייני ביקורת את הערותיו על הדוח וימציא לכל חברי המועצה העתק מהדוח בצירוף הערותיו.

מבקר המועצה והממונה על תלונות הציבור

הוועדה לענייני ביקורת תתכנס לדון בדוח הביקורת ובהערות ראש המועצה תוך חודשיים מיום שהגיש ראש המועצה את הערותיו על הדוח. סיכומי הדיון של הוועדה יוגשו לאישור מליאת המועצה שתקיים דיון מיוחד בדו"ח.

בהתאם להוראות סעיף 66 ל (ו) לתקנון המועצות המקומיות (יהודה והשומרון), התשמ"א-1981, חל איסור על פרסום מלא או חלקי של דוח זה טרם חלוף המועד שנקבע להגשתם לדיון בפני מליאת מועצה.

הביקורת מברכת את גזבר המועצה ומנהלת מחלקת הגבייה על שיתוף הפעולה הפורה והמלא לו זכתה במהלך עבודתה.

העתקים:

אלון מרגלית, יו"ר ועדת הביקורת
מר רפי פדלי, חבר ועדת ביקורת
עו"ד ענבר קרסני, חבר ועדת ביקורת

בכבוד רב,

מתל פסקל
מבקר המועצה
והממונה על תלונות הציבור

מבקר המועצה והממונה על תלונות הציבור

מכתב ראש המועצה

הנדון: מענה ראש המועצה לדו"ח הביקורת בנושא גביית ארנונה במועצה לשנת 2024

מכובדי מבקר המועצה,

1. קיבלתי לעיוני את דו"ח הביקורת המפורט שהגשת בנושא גביית הארנונה במועצה לשנת 2024.
2. ברצוני להודות לך על העבודה המעמיקה והמקצועית שנעשתה. אנו רואים בביקורת הפנימית כלי חשוב וחיוני לשיפור עבודת המועצה, להגברת היעילות והשקיפות, ולשמירה על טוהר המידות ועל כספי הציבור.
3. ממצאי הדו"ח, לרבות אלו הנוגעים לתהליכי גבייה, בקרות פנימיות וניהול מערכת הגבייה, נלמדו בעיון רב בלשכתי ובקרב הגורמים המקצועיים הרלוונטיים, ובראשם הגזברות ומחלקת הגבייה.
4. הגורמים המקצועיים במועצה יפעלו ליישום כלל ההמלצות שהועלו בדו"ח, תוך הקפדה על לוחות הזמנים שיגובשו בתיאום איתך, וזאת מתוך מחויבות עמוקה להתנהלות תקינה ויעילה של המערכת המוניציפלית.
5. אני רואה חשיבות רבה במעקב שוטף אחר יישום התיקונים, ומבקש מוועדת הביקורת ומהמבקר לעקוב אחר יישום ההמלצות ולוודא שהליקויים יתוקנו במלואם.

אנו מחויבים לפעול באחריות, בשקיפות ובשיתוף פעולה עם הציבור, ונמשיך לשפר את השירותים הניתנים תוך שמירה על ניהול כספי תקין ויעיל.

בברכה,

חיים מנדל שקד

ראש המועצה

תוכן העניינים

1	תהליך הביקורת	6
1.1	כללי	6
1.2	מבוא	6
1.3	מסגרת נורמטיבית	7
1.4	מטרות הביקורת	8
1.5	מתודולוגיית הבדיקה	8
1.5.1	תהליך ביצוע הביקורת	8
1.5.2	הגורמים עימם נפגשה הביקורת	9
1.5.3	חומרים שהוצגו בפני הביקורת	9
1.6	מגבלות בביקורת	9
2	עיקרי הממצאים	10
3	הדוח המפורט	11
3.1	רקע כללי	11
3.2	נהלי עבודה	12
3.3	פילוח תקבולים לפי אמצעי תשלום	13
3.3.1	יתרות חוב לגבייה	14
3.4	הרשאות שימוש במערכת הגבייה	16
3.5	מועד הטלת ארנונה	17
3.6	מתן אישור כתנאי לרישום העברת מקרקעין (אישור לטאבו)	18
3.7	הסדרי תשלום ופריסת חובות	19
3.8	הקמת נכס, עדכון נכס ושינוי סיווג נכס	21
3.8.1	עדכון שטח הנכס	22
3.8.2	הקמת נכס חדש ובקרה אחר אכלוס נכסים בשטחי המועצה	23
3.9	ועדת הנחות	24
3.10	מתן הנחה בהעדר חוב	25
3.11	מחיקת חובות והסדרי תשלומים	26
4	נספחים	27
4.1	נספח א' – מתוך צו הארנונה לשנת 2023: חתימה ותיקוף של ראש המועצה	27

1.1 כללי

במסגרת תכנית העבודה לשנת 2024 של מבקר מועצה מקומית הר אדר (להלן: "המועצה") נבדק נושא גביית ארנונה מתושבים (להלן: "גביית ארנונה").

1.2 מבוא

גביית ארנונה, היטלים, אגרות וקנסות הינו נושא בעל חשיבות עליונה לרשות מקומית, המוגדרים כהכנסות עצמיות לצורך מימון פעילותיה השונות, ולקיום תפקידיה לספק את השירותים הנדרשים לרווחת תושביה.

סמכותן של הרשויות המקומיות בישראל להטיל ארנונה כללית קבועה בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992 (להלן: "חוק ההסדרים"). החיוב בארנונה נעשה לפי שיעור תשלום ליחידת שטח והבסיס לכך הוא האמור בסעיף 8(א) לחוק ההסדרים, הקובע כי: מועצה תטיל בכל שנת כספים ארנונה כללית, על הנכסים שבתחומה; הארנונה תחושב לפי יחידת שטח בהתאם לסוג הנכס, לשימושו ולמיקומו, ותשולם בידי המחזיק בנכס. הטלת ארנונה כאמור ובכל שנת כספים, תעשה בהתאם לתקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), תשס"ז-2007.

ארנונה, בהיותה בבחינת מס, אינה משולמת תמורת שירות מסוים הניתן למשלמים ואין תולים חובת תשלום מס זו במתן שירות מסוים. לחובת תשלום זו, מספר חריגים בחוק, הכוללים הנחות ופטורים הנוגעים לזהות החייב (בעלי מוגבלויות, ניצולי שואה ועוד), פטורים הנובעים ממצבו או סיווגו של הנכס וכן הנחות הניתנות על ידי ועדת ההנחות (הנחת נזקק).

חוק ההסדרים במשק המדינה קובע מדי שנה את שיעורי העלאת הארנונה המרבית המותרת ואת עקרונות סיווג הנכסים וכללי מתן ההנחות והפטורים מארנונה. צו הארנונה הנקבע בכל שנת כספים על ידי המועצה המקומית, קובע את שיעורי הארנונה וסיווגי הנכסים בתחום שיפוטה וכללי ההנחות והפטורים הניתנים.

גביית ארנונה ותשלומי חובה עירוניים ברשויות מקומיות, מוסדרת בפקודת המיסים (גביה), מכוח אכרזת המסים (גביה) (ארנונה כללית ותשלומי חובה לרשויות המקומיות) (הוראת שעה), לצד הוראות החוק, נקבעו כללים והנחיות בנושא גבייה ואכיפה על ידי היועץ המשפטי לממשלה. חיוב הארנונה הינו שנתי ומתייחס לתקופה שבין ה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר של אותה שנה, והמועד לתשלומה הוא ה-1 בינואר של אותה שנה. המועצה רשאית לאפשר לשלם את הארנונה בהסדר תשלומים שלא יעלה על שנה בתוספת הצמדה כחוק לפי שיעור עליית המדד.

- לצורך ביצוע הביקורת, התבססתי, בין היתר, על ההוראות החוק והנתונים דלהלן:
1. תקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), תשס"ז-2007 ;
 2. חוק עזר להר אדר (הצמדה למדד), התשנ"ו – 1996 ;
 3. פקודת המיסים (גביה) ;
 4. חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), תשנ"ג-1992 ;
 5. אכרזת המסים (גביה) (ארנונה כללית ותשלומי חובה לרשויות המקומיות) (הוראת שעה), תש"ס-2000 ;
 6. צו בדבר ניהול מועצות מקומיות (ביהודה ושומרון) (צו מס' 892), התשמ"א-1981 ;
 7. תקנון המועצות המקומיות (יהודה ושומרון), התשמ"א-1981 ;
 8. תקנות הסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), תשנ"ג-1993 ;
 9. חוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית), התשל"ו-1976 ;
 10. חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980 ;
 11. חוק האזרחים הוותיקים, תש"ן-1989 ;
 12. צו הארנונה של המועצה המקומית הר אדר לשנת 2023 ;
 13. אכרזת המסים (גביה) (ארנונה כללית ותשלומי חובה לרשויות המקומיות) (הוראת שעה), התש"ס-2000.
 14. הנחיית היועץ המשפטי לממשלה - הפעלת הליכי גבייה מנהליים לפי פקודת המיסים (גביה).

1.4 מטרות הביקורת

- במסגרת הביקורת יבחן ניהול ותפעול מחלקת הגבייה תוך מתן דגש, בין היתר, לנושאים הבאים:
- ✓ עמידה בהוראות הדין ולכללים החלים על המועצה בכל הקשור לחיובי ארנונה והליכי גביית הארנונה;
 - ✓ בחינת עבודת ופעילות מחלקת הגבייה במועצה;
 - ✓ בדיקה של אופן חישוב הארנונה, הנפקת חשבונות, הליכי גבייה, וטיפול בערעורים;
 - ✓ מיצוי הגבייה: בדיקה האם הרשות המקומית ממצה את הליכי הגבייה, ופועלת באופן נמרץ לגביית חובות ארנונה;
 - ✓ בדיקה האם הרשות המקומית מספקת מידע ברור ונגיש לתושבים בנוגע לחיוב ארנונה ולהליכי גבייה;
 - ✓ בחינת נאותות תהליכי הגבייה - הפרדת תפקידים בתהליכי גבייה ומיצוי הגבייה;

1.5 מתודולוגיית הבדיקה

1.5.1 תהליך ביצוע הביקורת

הביקורת התבצעה בשלבים הבאים:

1.5.2 הגורמים עימם נפגשה הביקורת

לצורך עריכת הביקורת, נערכו פגישות ובוצעו בירורים עם הגורמים הבאים:

1. מר ירון ארנון - גזבר המועצה;
2. גב' ענבל צדוק - אחראית מחלקת גבייה;

1.5.3 חומרים שהוצגו בפני הביקורת

במסגרת הליך הביקורת הומצאו לסקירתנו, האסמכתאות כדלהלן:

1. דוח תקבולים לפי סוג גביה (אמצעי תשלום) לשנת 2023;
2. דוח גיול חובות עדכני;
3. דוח הסדרי תשלום שבוצעו בשנת 2023;
4. דוחות פירוט שינויים שבוצעו בנכסים לשנת 2023;
5. דוחות פירוט שינויי סיווגים בנכסים לשנת 2023;
6. נתונים מעודכנים של אחוז גביה שוטף ואחוז גבייה מצטבר לשנת 2023;

1.6 מגבלות בביקורת

הביקורת מציינת, כי לא היו כל מגבלות בעבודתה וכי הביקורת התנהלה תוך שיתוף פעולה מלא עם עובדי המועצה.

להלן ממצאי הביקורת העיקריים:

- היעדר נוהל עבודה הכתוב המגדיר את תהליכי העבודה בנושא גביית ארנונה במועצה.
- הביקורת ניתחה את דוח פירוט התקבולים שהתקבלו בשנת 2023 בגין גביית ארנונה ומצאה, כי 91.5% מהגבייה בגין ארנונה הינה באמצעות הו"ק.
- הביקורת מציינת לחיוב, כי הגבייה במזומן בעבור חיובי ארנונה עומדת על כ-1% בלבד, ממצא אשר מפחית משמעותית את החשיפה של המועצה לאפשרות למעילות מצד גורמים חיצוניים ועובדי המועצה.
- נכון לסוף שנת 2023 אחוז הגבייה השוטפת עמד על 97.35% ופחת הגבייה הינו 2.65%.
- הביקורת קיבלה לידיה דוח פירוט גיול חובות של תושבים נכון למועד הביקורת בגין אי תשלום ארנונה, ונמצא, כי קיימים כ-204 אלשי"ח חובות מצטברים של תושבים בגין אי תשלום חיובי ארנונה.
- הביקורת ביקשה לקבל לידיה דוח משתמשים במערכת הגבייה וקודי ההרשאות הניתנות לכל עובד, ומצאה, כי רק למנהלת מחלקת גבייה וגזבר המועצה ישנן הרשאות לשימוש במערכת המידע.
- נמצא, כי צו הארנונה לשנת 2023 נחתם על ידי ראש המועצה ופרסם באתר האינטרנט של המועצה, כמתחייב בסעיף 81' לתקנון (ראה נספח א').
- נמצא כי, לא קיים נוהל המסדיר נושא הסדר תשלום בפריסה של חוב עבר בגין מיסים עירוניים ובין היתר, נוהל הקובע כללי פריסת תשלומים ואת הגורמים המוסמכים לאשר תשלום בפריסה.
- קיימת אפשרות לפריסת חובות לתושבי המועצה על מנת לגבות מהם את החוב, קיימת אפשרות לפריסה של עד 24 תשלומים, ואף במקרים חריגים גם עד 36 תשלומים.
- הביקורת ניתחה את הסדרי תשלום שבוצעו בשנת 2023 ומצאה, כי בוצעו 3 הסדרי תשלומים במהלך שנת 2023.
- לביקורת נמסר, כי במהלך שנת 2025 יבוצע סקר נכסים עדכני ומקיף על כל נכסים בשטח השיפוט של המועצה.
- הביקורת קיבלה לידי דוח פירוט נכסים שבוצעה בהם שינוי בשטח הנכס במהלך שנת 2023 ומצאה, כי ב-21 נכסים ברחבי המועצה בוצע שינוי שטח בנכס.
- הביקורת ביצעה בדיקה מדגמית של 2 נכסים שבהם בוצע שינוי בשטח הנכס, ונמצא, כי קיימים מסמכים מאמתים המאשרים את ביצוע עדכון שטחי הנכסים בהתאם לנדרש.
- לדעת הביקורת, במועצה מתנהל הליך סדור בו נכס חדש המוקם בשטחיה/ ביצוע החלפת בעלים, מחויב במיסים העירוניים כנדרש.
- לביקורת נמסר, כי לא בוצע כינוס של ועדת הנחות בשנת 2023 עקב אי הגשת בקשות להנחות מצד התושבים.
- מבדיקת הביקורת עולה, כי במהלך שנת 2023 לא ניתנו הנחות לתושבים, למעט הנחות שניתנות עפ"י חוק.
- לביקורת נמסר, כי לא נמחקו חובות אבודים במהלך שנת 2023.

3.1 רקע כללי

מחלקת הגבייה במועצה כפופה לגזבר המועצה (מנהל הארנונה) ומופקדת על גביית ארנונה, מים וביוב, היטלי פיתוח, היתר בנייה, אגרת מבני ציבור ואגרת שמירה מנוהלת ומתופעלת על ידי מנהלת מחלקת הגבייה.

מנהלת המחלקה עוסקת במתן מענה לתושבי המועצה ואחראית, בין היתר, על התחומים הבאים:

- ❖ מתן מענה ושירות בתחום לתושבים;
- ❖ קביעה והפקת שומות לתושבים המחזיקים בנכסים בהתאם לצו הארנונה ולנתונים הקיימים;
- ❖ ניהול מערך ההנחות והפטורים בארנונה על פי הוראות הדין וכללי הרגולציה;
- ❖ ביצוע גבייה ואכיפה מנהלית;
- ❖ ריכוז עבודת ועדות ההנחה והערר בארנונה והוצאת החלטותיהן לפועל;
- ❖ עריכת חישובי היטלי פיתוח והפקת שומות לתשלום וגבייתם;

רקע

נהלי עבודה נועדו להבטיח התווית תהליכי עבודה ודרכי פעולה באופן ידוע וקבוע, וזאת כנגזרת מהוראות הדין הרלוונטיות והנחיות רגולציה, ואלה שנקבעו על ידי הנהלת המועצה וראש המועצה. נהלי עבודה מסודרים בנושא גביית ארנונה במועצה חיוניים ליצירת תהליך גבייה אחיד, שקוף ויעיל, המבטיח עקביות בטיפול בתושבים, מונע הפליה, ומגביר את אמון הציבור. נהלים אלו מסייעים לרשות המקומית לפעול בהתאם לחוק, למצות את גביית החובות, ולבצע בקרה ופיקוח אפקטיביים על פעילות מחלקת הגבייה.

ממצאים

- היעדר נוהל עבודה הכתוב המגדיר את תהליכי העבודה בנושא גביית ארנונה במועצה.
- נהלי עבודה כתובים ומוסדרים חשובים מאוד לשימור הידע התפעולי במועצה. נהלי העבודה מהווים חלק מתהליך הכשרת עובד חדש באופן נאות לתפקידו. הנהלים מציבים סטנדרטים לפעילות נאותה בחברה בהתאם לכללים שחלים עליו, ויוצרים אחידות בתהליכי הבדיקה והתיעוד.

המלצות

יש למסד נוהל עבודה כתוב בנושא גביית ארנונה מתושבים אשר יגדיר ויפרט את תהליכי העבודה על מנת לוודא כי הידע הארגוני נשמר.

תגובת גזבר המועצה:

- למועצה קיימים נהלי עבודה כתובים מתחילת שנות האלפיים שלא עודכנו.
- יחד עם זאת אציין כי ההוראות לעניין הטלת חיובי מיסים ואופן גבייתם מעוגן בצורה די מפורטת בצו הארנונה, בתקנון המועצות, בפקודת המיסים גביה ובחוזרי מנכ"ל מחייבים, כך שהעובדה שלמועצה אין נוהל עבודה פנימי עדכני אינה אומרת שהמועצה אינה פועלת בהתאם להליכים סדורים וכחוק!.

3.3 פילוח תקבולים לפי אמצעי תשלום

רקע

גביית ארנונה היא מקור ההכנסה העיקרי של הרשויות המקומיות בישראל, ומשמשת למימון שירותים חיוניים כמו תחזוקת תשתיות, ניקיון, חינוך ורווחה. גבייה סדירה מבטיחה יציבות תקציבית לרשויות, מאפשרת פיתוח קהילתי ושיפור איכות החיים של התושבים. גובה הארנונה נקבע בהתאם לגודל הנכס, סוגו ומיקומו, והוא משולם מדי שנה.

הרשויות המקומיות מציעות מגוון אמצעי תשלום, כולל תשלום מקוון, הוראת קבע, תשלום בבנק או בדואר, תשלום טלפוני וכו'. אפשרויות התשלום משתנות בין רשות לרשות.

ממצאים

- הביקורת ניתחה את דוח פירוט התקבולים שהתקבלו בשנת 2023 בגין גביית ארנונה ומצאה, כי 91.5% מהגבייה בגין ארנונה הינה באמצעות הו"ק (ראה פירוט 1).
- הביקורת מציינת לחיוב, כי הגבייה במזומן בעבור חיובי ארנונה עומדת על כ-1% בלבד, ממצא אשר מפחית משמעותית את החשיפה של המועצה לאפשרות למעילות מצד גורמים חיצוניים ועובדי המועצה (ראה פירוט 1).
- קיימת כספת במשרד של מנהלת הגבייה, כאשר הפקדה לבנק מבוצעת כל יומיים לערך על ידי עובד המועצה אשר נוסע להפקיד את המעטפה עם המזומן ו/או הצ'קים שנגבו.
- נכון לסוף שנת 2023 אחוז הגבייה השוטפת עמד על 97.35%.

פירוט 1: להלן פילוח תקבולים לפי אמצעי תשלום לשנת 2023 בנושא ארנונה

סה"כ	צורת תשלום
13,323,834	ה. קבע
598,936	כ. אשראי
291,080	המחאה
175,388	העברה בנקאית
157,652	מזומן
1,177	העברה בין חשבונות
14,548,065	סה"כ

הנושא מנוהל באופן נאות.

רקע

יתרות חוב של תושבים בגין חיובי ארנונה ברשות מקומית מייצגות סכומים שלא שולמו במועד, כפי שנדרש בחוק. חובות אלו נוצרים עקב קשיים כלכליים, חוסר מודעות, סכסוכים, הזנחה ושינויים במצב הנכס. יתרות חוב אלו פוגעות בתקציב הרשות המקומית, מובילות להליכי גבייה כמו עיקולים וקנסות, ומשפיעות על מצבם הכלכלי של התושבים.

יתרות חוב אלו גורמות לפגיעה בתקציב הרשות, שכן חוסר בתקבולים מגביל את יכולתה לספק שירותים חיוניים. בנוסף, הרשות נוקטת בהליכי גבייה שונים, כמו עיקולים וקנסות, כדי לגבות את החובות. צעדים אלו עלולים להשפיע באופן שלילי על מצבם הכלכלי של התושבים.

ממצאים

הביקורת קיבלה לידיה דוח פירוט גיול חובות של תושבים נכון למועד הביקורת בגין אי תשלום ארנונה, ונמצא, כי קיימים כ-204 אלש"ח חובות מצטברים של תושבים בגין אי תשלום חיובי ארנונה.

סה"כ	מספר משלם
₪58,951.25	55255525
₪44,556.60	307574822
₪22,343.40	32275554
₪11,890.55	59775361
₪7,654.80	52162955
₪4,239.05	22126445
₪3,789.25	61930863
₪3,227.13	54239066
₪2,720.89	13901095
₪2,655.70	38733747
₪2,464.80	59643809
₪2,377.30	54150172
₪2,309.90	100305
₪2,213.95	12758413
₪2,206.24	306095472
₪2,039.10	29347317
₪2,039.00	22946792
₪2,014.40	40012825
₪2,006.40	215160
₪1,950.26	9999997
₪1,924.00	58352311
₪1,917.50	47274
₪1,532.00	59827626

דוח מבקר המועצה לשנת 2024 בנושא גביית ארנונה

מספר משלם	סה"כ
56419096	₪1,467.86
200315620	₪1,395.20
74644535	₪1,039.10
1044551	₪1,003.39
51161107	₪946.20
33207739	₪886.45
56222854	₪823.40
25306861	₪783.95
547406	₪782.00
23930183	₪756.70
28655454	₪717.70
85437	₪669.18
59849307	₪635.20
65412975	₪520.45
308877687	₪492.50
77784	₪482.00
59149310	₪376.90
27033208	₪327.60
2385847	₪297.70
24297244	₪294.20
50325307	₪281.90
50224005	₪203.60
59802819	₪178.50
51922086	₪124.22
32832099	₪5.40
3283902	₪2.20
סה"כ	₪204,516.97

המלצות

ככלל, על המועצה לפעול למיצוי הגבייה השוטפת ובפרט, ביחס לשנים הקודמות.

רקע

יישום מערך הרשאות והפרדת תפקידים במערכות המידע של מחלקת גבייה במועצה הוא קריטי לשמירה על מידע רגיש והגנה על פרטיות התושבים. הגבלת הגישה למידע לבעלי תפקידים מורשים בלבד, בהתאם לעיקרון הפרדת התפקידים, מונעת גישה לא מורשית ושימוש לרעה במידע. מערכת הרשאות מובנית מבטיחה שכל משתמש יוכל לגשת רק ליישומים ולנתונים הדרושים לו לביצוע תפקידו, ומצמצמת את הסיכון לדליפת מידע או לטעויות.

בנוסף להגנה על פרטיות, מערך הרשאות אפקטיבי תורם לניהול תקין ויעיל של מחלקת הגבייה. הוא מאפשר בקרה ופיקוח על פעילות העובדים, מונע סתירות אינטרסים, ומבטיח שכל תהליכי הגבייה מתבצעים בהתאם לנהלים ולחוקים. במיוחד בעת שימוש במערכת גבייה הטומנת בחובה סיכונים, קיומו של מערך הרשאות מובנה הינו קריטי למזעור סיכונים ולהבטחת מנגנון בקרה אפקטיבי.

מעריך ההרשאות אמור להבטיח שימוש רק למשתמשים מורשים תוך הגבלת הגישה של כל משתמש ליישומים הדרושים לו לביצוע תפקידו כפי שהוגדר לו.

ממצאים

הביקורת ביקשה לקבל לידיה דוח משתמשים במערכת הגבייה וקודי ההרשאות הניתנות לכל עובד, ומצאה, כי רק למנהלת מחלקת גבייה וגזבר המועצה ישנן הרשאות לשימוש במערכת המידע.

הנושא מנוהל באופן נאות.

רקע

הארנונה היא מס מוניציפלי המוטל על החזקה בנכס, שעל המחזיק בנכס לשלמו לרשות המקומית לצורך מימון פעילותה. החוקים והתקנות מגדירים כללים בסיסיים לקביעת הארנונה שתוטל על כל נכס, אך מותירים בכל זאת בידי כל רשות גמישות מסוימת, ובהתאם לכך מפרסמת כל עירייה או מועצה מדי שנה צו ארנונה כללי לתושביה. בתחילת שנת התשלום הנכנסת שולחת הרשות המקומית שומות ארנונה פרטיות לכל תושב המוגדר כ"מחזיק" בנכס.

סעיף 76 (ב) א' תקנון המועצות המקומיות (יהודה והשומרון), תשמ"א-1981 (להלן: "התקנון"), מגדיר את חובת המועצה להטיל ארנונה כללית, כדלהלן:

76.ב. (א) מועצה תטיל בכל שנת כספים ארנונה כללית על הנכסים שבתחומה, לרבות לגבי אדמת בנין; הארנונה תחושב לפי יחידת שטח בהתאם לסוג הנכס, לשימושו ולמקומו, ותשולם בידי המחזיק בנכס.

סעיף 80 לתקנון קובע את מועד ההחלטה בדבר הטלת ארנונה כללית שתקבל לא יאוחר מתאריך 1 ביולי שלפני שנת הכספים שלגבי מוטלת הארנונה.

הטלת ארנונה הינה בבחינת מעשה חקיקה משנה, וסמכות זו נתונה למליאת המועצה המקומית. בהתאם להוראות החוק, מוטלת על המועצה החובה לקבוע את שיעורי הארנונה - צו הארנונה ולהביא לפרסומו בתחום המועצה ובאתר האינטרנט שלה, בתוך 15 יום מיום קבלת ההחלטה בדבר הטלת ארנונה.

ממצאים

נמצא, כי צו הארנונה לשנת 2023 נחתם על ידי ראש המועצה ופרסם באתר האינטרנט של המועצה, כמתחייב בסעיף 81 א' לתקנון (ראה נספח א').

הנושא מנוהל באופן נאות.

רקע

צו בדבר הסדרת רישום מקרקעין (יהודה והשומרון) (מס' 1238), שנכנס לתוקף ב-31 במרץ 1988, (להלן: "הצו") הוא מסמך משפטי מפתח שנועד להסדיר את רישום המקרקעין באזור. הצו מהווה את התשתית החוקית שבאמצעותה מנוהלות עסקאות במקרקעין, לרבות העברות בעלות, הכירות ורישום זכויות נוספות. מטרתו העיקרית היא ליצור מסגרת רשמית ואחידה לניהול רישומי המקרקעין ביהודה ושומרון, ובכך להבטיח ודאות משפטית בענייני נדל"ן.

הוראה מהותית בצו היא זו הקובעת כי לשכת רישום המקרקעין לא תבצע רישום של העברת בעלות בנכס אלא לאחר שהוצג בפניה אישור מיוחד מטעם הרשות המקומית (עירייה או מועצה מקומית). אישור זה חייב לאשר כי כלל החובות החלים על הנכס, כגון מיסים מוניציפליים, ארנונה, היטלי פיתוח ואגרות, שולמו במלואם. הוראה זו מעניקה לרשויות המקומיות כלי אכיפה חיוני לגביית חובות, ומבטיחה שהן לא יישארו עם חובות שלא שולמו לאחר שהנכס עבר לידיים חדשות.

הצו לצד צווים נוספים הנוגעים למקרקעין באזור, מהווה את הבסיס המשפטי שמקביל בהוראותיו לחלקים מחוקי המקרקעין בישראל, ובפרט לסעיף 324 לפקודת העיריות הישראלית. כך, המנגנון של תשלום חובות כתנאי להעברת זכויות בנכס מוטמע באופן רשמי וחוקי גם במערכת המשפטית החלה ביהודה ושומרון, ומספק הגנה משפטית לרשויות המקומיות באזור.

אין בדין החל ביהודה ושומרון דרישה להמצאת אישור העדר חובות מהרשות המקומית כתנאי לרישום העברת זכויות במקרקעין. נוהג שהתפתח בין רשויות אינו יכול להוות מקור סמכות לדרישה כזו בהעדר עיגון בדין. זאת בשונה מהמצב בתוך ישראל, שם קיימת דרישה כזו מכוח סעיף 324 לפקודת העיריות.

ממצאים

הביקורת סקרה הליך מתן אישורים לטאבו, כדלקמן:

בעלי נכסים המצויים בשטח שיפוטה של המועצה והעומדים בפני ביצוע עסקה במקרקעין, פונים ראשית למחלקת הנדסה לצורך מתן אישורים לטאבו, ורק לאחר מכן פונים למחלקת הגבייה במועצה לצורך קבלת אישור המיועד לרשם המקרקעין, המאשר כי אין חובות המגיעים למועצה מאת בעל הנכס.

לצורך הפקת האישור, נדרש המבקש להמציא מסמכים רלוונטיים, בין היתר, נסח טאבו, חוזה מכר או אישור המינהל. מסמכים אלה, נבדקים ונסרקים במערכת EPR בנתוני הנכס נשוא העסקה.

בהמשך, נערכת בדיקה לאיתור חובות הרובצים על הנכס, (ארנונה, מים וביוב אגרות והיטלים). ככל שלא קיים חוב או ככל וחוב שקיים מוסדר, מופק אישור ומוטבעת עליו חותמת וחתימה כי "הנכס נבדק אין חובות על הנכס". לאחר מכן, האישור מועבר לחתימת ראש המועצה.

הנושא מנוהל באופן נאות.

רקע

התשלום השנתי של הארנונה אמור להיות משולם עד לא יאוחר מ-1 בינואר של אותה שנה. על פי צו הארנונה של המועצה ועל מנת להקל על התושבים, ניתן לשלם את הארנונה בהסדר תשלומים של שישה תשלומים דו חודשיים ועד ל-3 לכל חודש אי זוגי שלאחר מכן, כאשר תשלומים אלה יישאו הפרשי הצמדה כהגדרתם בחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התש"ס-1980 (להלן: "חוק ריבית והפרשי הצמדה").

בסעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980 נקבע, בין היתר, כדלקמן:

(א) רשות מקומית רשאית לקבוע לארנונה כללית ולמס עסקים הסדר לפירעונם בתשלומים (להלן- הסדר תשלומים), במשך תקופה שלא תעלה על שנה ממועד החיוב בהם; כל תשלום לפי הסדר כאמור ישולם בתוספת הפרשי הצמדה.

(א א) תשלום על פי הסדר תשלומים לפי סעיף קטן (א) שלא שולם תוך 30 ימים מהמועד שנקבע לשילומו, ישולם בתוספת תשלומי פיגורים.

(ב) רשות מקומית רשאית לקבוע לתשלומי החובה המפורטים בתוספת הסדר תשלומים לתקופה שלא תעלה על שנתיים, אשר סכומו הבסיסי ייקבע כאמור בסעיף קטן (ג); כל תשלום לפי הסדר כזה ישולם בתוספת ריבית בשיעור של 118% לשנה, או בתוספת ריבית בשיעור אחר כפי שקבעו שר הפנים ושר האוצר, והכל ממועד ההסדר ועד מועד התשלום למעשה.

(ג) הסדר תשלומים לפי סעיף קטן (ב) ייעשה לגבי תשלום החובה, בתוספת תשלומי פיגורים, אשר לצורך חישובם יראו את יום ההסדר כיום התשלום [...]

תשלומי החובה המפורטים בתוספת (סעיף 4 (ב)) הינם:

אגרת הנחת צינורות; היטל ביוב; היטל כבישים; השתתפות בעלים לכבישים; השתתפות בעלים למדרכות; אגרת תיעול וניקוז

ממצאים

- נמצא כי, לא קיים נוהל המסדיר נושא הסדר תשלום בפריסה של חוב עבר בגין מיסים עירוניים ובין היתר, נוהל הקובע כללי פריסת תשלומים ואת הגורמים המוסמכים לאשר תשלום בפריסה.
- קיימת אפשרות לפריסת חובות לתושבי המועצה על מנת לגבות מהם את החוב, קיימת אפשרות לפריסה של עד 24 תשלומים, ואף במקרים חריגים גם עד 36 תשלומים.

¹ שיעור הריבית יהיה שיעור ריבית החשב הכללי כפי שהוא מתפרסם ברשומות, כקבוע בצו תשס"ב-2001

דוח מבקר המועצה לשנת 2024 בנושא גביית ארנונה

3. הביקורת ניתחה את הסדרי תשלום שבוצעו בשנת 2023 ומצאה, כי בוצעו 3 הסדרי תשלומים במהלך שנת 2023 כלהלן:

ת.ז.	סכום	כמות תשלומים	תאריך
32056947	18,996	20 תשלומים	17/12/2023
27236248	2,539	2 תשלומים	20/11/2023
16891756	65,389	36 תשלומים	07/12/2021

4. הביקורת מצאה מקרה אחד וחריג בשנת 2023 שבוצע לו פריסת תשלומים ל-36 תשלומים עקב גובה החוב של החייב ועל מנת להביא למיצוי גביית החוב.

המלצות

יש לעגן את נושא הסדרי תשלומים שנוגע לפריסת חובות בנוהל עבודה כתוב.

תגובת גזבר המועצה:

1. למועצה קיימים נהלי עבודה כתובים מתחילת שנות האלפיים שלא עודכנו.
2. יחד עם זאת אציין כי ההוראות לעניין הטלת חיובי מיסים ואופן גבייתם מעוגן בצורה די מפורטת בצו הארנונה, בתקנון המועצות, בפקודת המיסים גביה ובחוזרי מנכ"ל מחייבים, כך שהעובדה שלמועצה אין נוהל עבודה פנימי עדכני אינה אומרת שהמועצה אינה פועלת בהתאם להליכים סדורים וכחוק!.

רקע

בחוק ההסדרים במשק המדינה נקבע, כי מועצה תטיל בכל שנת כספים ארנונה כללית וכי הארנונה תחושב לפי יחידת שטח בהתאם לסוג הנכס, לשימוש ולמקומו, ותשולם בידי המחזיק בנכס. לסיווג הנכס השלכה ישירה על גובה התעריף בו יחויב הנכס.

בהתאם לתקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), תשס"ז-2007 הארנונה המוטלת לא תפחת מתעריף המינימום ולא תעלה על התעריף המרבי שנקבע. כמו כן, בתקנות אלה, נקבעו 12 סיווגים עיקריים לקביעת תעריפי ארנונה.

בהתאם לסעיף 85ב' לתקנון קובע כי:

מי שחויב בתשלום ארנונה כללית רשאי לא יאוחר מהיום התשעים שלאחר יום קבלת הודעת התשלום להשיג עליה לפני מנהל הארנונה.

ביום 14/4/2015 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון בעניין רע"א 2453/13 הקובע, כי על רשויות מקומיות חלה חובה לחייב בתשלום ארנונה כללית עבור שטח הכולל לפי מטר רבוע, היינו, לפי השיטה המדויקת. במילים אחרות, על הרשויות לחשב את הארנונה לתשלום בגין הנכסים שבתחומן על בסיס נתון השטח המדויק שנמדד עבור כל נכס, כולל חלקי מטרים רבועים.

ממצאים

לביקורת נמסר, כי במהלך שנת 2025 יבוצע סקר נכסים עדכני ומקיף על כל נכסים בשטח השיפוט של המועצה.

הנושא מנוהל באופן נאות.

3.8.1 עדכון שטח הנכס

רקע

ארנונה היא מס עירוני המוטל על מחזיקי נכסים בתחום שיפוטה של המועצה. גובה הארנונה נקבע, בין היתר, על פי שטח הנכס. שינויים בשטח הנכס, כגון בנייה, הריסה או שינוי ייעוד, מחייבים עדכון של שטח הנכס לצורך חישוב הארנונה.

לביקורת הופקו דוחות לשינויים שבוצעו בנכסים ביחס לשנת 2023. הביקורת סקרה את הדוחות ודגמה מספר מקרים בהם בוצע שינוי בשטח הנכס, על ידי בדיקת קיום מסמכים מאמתים רלוונטיים לשינויים שבוצעו.

ממצאים

1. הביקורת קיבלה לידי דוח פירוט נכסים שבוצעה בהם שינוי בשטח הנכס במהלך שנת 2023 ומצאה, כי ב-21 נכסים ברחבי המועצה בוצע שינוי שטח בנכס.
2. הביקורת ביצעה בדיקה מדגמית של 2 נכסים שבהם בוצע שינוי בשטח הנכס, ונמצא, כי קיימים מסמכים מאמתים המאשרים את ביצוע עדכון שטחי הנכסים בהתאם לנדרש.

תאריך	מס נכס	פרטים	שטח ישן	שטח חדש
דצמ-23-26	ב-279	גודל 1 ישן 245 גודל 1 חדש 273	245	273
דצמ-23-26	ב-097	גודל 1 ישן 303 גודל 1 חדש 344	303	344
ספט-23-28	ב-342	גודל 1 ישן 271 גודל 1 חדש 271	271	271
ספט-23-26	A-1084	גודל 1 ישן 402 גודל 1 חדש 402	402	402
אוג-23-24	ב-342	גודל 1 ישן 246 גודל 1 חדש 349	246	349
יול-23-30	B-1039	גודל 1 ישן 232 גודל 1 חדש 238	232	238
יול-23-27	ב-189	גודל 1 ישן 536 גודל 1 חדש 382	536	382
יול-23-20	196	גודל 1 ישן 345 גודל 1 חדש 305	345	305
יול-23-03	ב-406	גודל 1 ישן 366 גודל 1 חדש 430	366	430
יונ-23-22	ב-406	גודל 1 ישן 264 גודל 1 חדש 366	264	366
יונ-23-11	ב-279	גודל 1 ישן 561 גודל 1 חדש 245	561	245
מאי-23-30	206	גודל 1 ישן 264 גודל 1 חדש 280	264	280
מאי-23-23	ב-485	גודל 1 ישן 515 גודל 1 חדש 491	515	491
מאי-23-14	226	גודל 1 ישן 284 גודל 1 חדש 294	284	294
מאי-23-14	196	גודל 1 ישן 256 גודל 1 חדש 345	256	345
מאי-23-14	070	גודל 1 ישן 209 גודל 1 חדש 232	209	232
מאי-23-14	ב-413	גודל 1 ישן 258 גודל 1 חדש 300	258	300
מרץ-23-21	162	גודל 1 ישן 422 גודל 1 חדש 270	422	270
מרץ-23-21	162	גודל 2 ישן 0 גודל 2 חדש 157	0	157
מרץ-23-13	ב-295	גודל 1 ישן 251 גודל 1 חדש 284	251	284
מרץ-23-13	079	גודל 1 ישן 252 גודל 1 חדש 274	252	274

הנושא מנוהל באופן נאות.

3.8.2 הקמת נכס חדש ובקרה אחר אכלוס נכסים בשטחי המועצה

רקע

חיוב במס הארנונה חל לראשונה על נכס ממועד אכלוסו. כך, במידה ולא יתקבל מידע במחלקת הגבייה על נכסים חדשים ואכלוסם, לא יהא ניתן לחייב את הבעלים/ המחזיקים במסי ארנונה והיטלים החלים הל הנכס וכתוצאה מכך, המועצה עלולה להפסיד הכנסות ממסים עירוניים. לאור זאת, נודעת חשיבות רבה לקבלת מידע עבור נכסים חדשים וחיובם בהתאם במיסים ובמועד.

המועצה שייכת למרחב התכנון המקומי של הוועדה המקומית לתכנון ובנייה הר אדר, אשר הוקמה מכוח סעיף 18 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965. הוועדה המקומית נותנת מענה למועצה ולתושביה בתהליכי רישוי בנייה (מתן היתרי בנייה) וקידום ואישור תוכניות מתאר ומפורטות. המועצה ואגף ההנדסה שותפים בתהליכים אלה ובכלל זה, בדיקה ואישור נספח סניטארי ובדיקת חבות היטלי פיתוח וגבייתם.

ממצאים

הביקורת סקרה הליך הקמת בית אב חדש במערכת עבור נכס חדש וחיובו בהתאם במיסים העירוניים החלים עליו, כלהלן:

לדעת הביקורת, במועצה מתנהל הליך סדור בו נכס חדש המוקם בשטחיה/ ביצוע החלפת בעלים, מחויב במיסים העירוניים כנדרש.

רקע

מכוח חוק ההסדרים במשק המדינה, הותקנו תקנות ההסדרים (הנחה מארנונה) ובהן נקבעו כללים, מבחנים, סייגים למתן הנחות בארנונה, והוגדרו סמכויות ואופן עבודתה של ועדת הנחות ברשויות המקומיות. התקנות מסמיכות את הרשויות המקומיות לקבוע הנחה מסכום הארנונה הכללית בהתאם לקיום תבחינים וקריטריונים. הרשות המקומית רשאית להעניק את ההנחה לתושביה אך אינה מחויבת, כאשר היא בוחרת להפעיל סמכותה זו באמצעות צו ארנונה, היא מוגבלת לתת את שיעור ההנחה על פי שיעורי ההנחה המעודכנים לאותה שנה והקבועים במסגרת התוספת הראשונה לתקנות הארנונה.

ההנחות בארנונה כוללות סוגים שונים וניתן לחלקן, כדלקמן:

- 1. הנחות הניתנות על פי חוק** - הנחות תקנה. הנחות אלה, ניתנות בגין מצב אישי מיוחד של המחזיק הנכס, כדוגמת: אזרח ותיק, נכה צה"ל, נכות מעל 75% עיוור, הורה יחיד, אסיר ציון וכיו. הנחות אלה, מהוות את החלק הארי מבחינת היקפן ומספר מקבליהן.
- 2. הנחות לפי מבחן ההכנסה** - הנחה זו, ניתנת בהתאם להכנסה לנפש ולפי טבלה המגדירה את שיעור ההנחה לה זכאי התושב בהתקיים מספר קריטריונים.
- 3. הנחות ועדה** - הנחת נזקק - הנחה זו ניתנת לאחר פניית תושב מבקש לקבל את ההנחה בשיעור עד 70% וזאת בשל אירוע חריג אשר יצר הוצאות כספיות לא צפויות כתוצאה ממצב רפואי או מצב אישי אחר.
- 4. פטור מארנונה** - פטור הניתן למגורים/או עסקים בגין נכס ריק, נכס שאינו ראוי לשימוש ונכס בהליכי שיפוצים.

ממצאים

1. קיימת ועדת הנחות במועצה ובה חברים 3 חברי מועצה.
2. ככל שהוועדה מתכנסת היא מתועדת בפרוטוקול.
3. לביקורת נמסר, כי לא בוצע כינוס של ועדת הנחות בשנת 2023 עקב אי הגשת בקשות להנחות מצד התושבים.
4. מבדיקת הביקורת עולה, כי במהלך שנת 2023 לא ניתנו הנחות לתושבים, למעט הנחות שניתנות עפ"י חוק.

הנושא מנוהל באופן נאות.

רקע

סעיף 20 לתקנות ההסדרים (הנחה מארנונה) קובע:

לא תינתן הנחה לפי תקנות אלה אלא אם כן שולמה יתרת הארנונה הכללית שהוטלה על הנכס באותה שנת כספים בתשלום אחד מראש, בהוראת קבע או לפי הסדר תשלומים אחר להנחת דעתה של הרשות המקומית.

סעיף 16 לתקנות ההסדרים (הנחה מארנונה) קובע:

זכאי להנחה שלא פרע במלואה את יתרת הארנונה שהוטלה על הנכס בשנת הכספים, עד יום 31 בדצמבר של אותה שנה, תהיה ההנחה שנקבעה לו בטלה מאותו יום ותיוסף ליתרת הארנונה

מבדיקת הביקורת עולה, כי במהלך שנת 2023 לא ניתנו הנחות לתושבים.

הנושא מנוהל באופן נאות.

רקע

מקור סמכות המועצה המקומית למחוק חובות מיסים עירוניים אבודים ושאינם אבודים מטעמים אחרים, מצוי בסעיף 105ב' בתקנון, הקובע כי:

כל סכום המגיע למועצה שתשלומו נתאחר לא פחות משלוש שנים והוא נראה כחוב אבוד, רשאית המועצה לוותר עליו ולמחקו מהפנקסים 1 בכל מקרה אחר, טעונה החלטת המועצה אישורו של הממונה ובלבד שיהיו סבורים שהדבר הוא לטובת הציבור.

ממצאים

לביקורת נמסר, כי לא נמחקו חובות אבודים במהלך שנת 2023.

הנושא מנוהל באופן נאות.

4.1 נספח א' - מתוך צו הארנונה לשנת 2023: חתימה ותיקוף של ראש המועצה

5.5 מועדי הגשת בקשות להנחות:

- א. את הבקשות להנחות יש להגיש עד ליום: 30.4.2023
- ב. אדם הופך למחזיק בנכס במהלך השנה, רשאי להגיש בקשה להנחה תוך 60 יום ממועד הפיכתו למחזיק.

פרק 6 - השגה וערר

- 6.1 נישום רשאי להשיג תוך 90 יום מיום קבלת הודעת התשלום בפני מנהל הארנונה וזאת מהסיבות הבאות:
 - א. הנכס אינו מצוי באזור המצוין בהודעת התשלום.
 - ב. נפלה בהודעת התשלום טעות בציון סוג הנכס, גודלו או השימוש בו.
 - ג. אינו מחזיק בנכס כמשמעו בתקנון המועצות המקומיות (יהודה ושומרון).
- 6.2 על מנהל הארנונה להשיב להשגה תוך 60 יום מיום קבלת ההשגה.
- 6.3 ניתן לערער תוך 30 יום מיום קבלת התשובה לוועדת הערר של הרשות המקומית.
- 6.4 על החלטת ועדת הערר, ניתן להגיש ערעור תוך 30 יום מיום מסירת החלטה לבית המשפט המחוזי בירושלים.

ראש המועצה

28 בדצמבר 2022

תאריך